

[Tove Jørgensen.]

personale. Det er sådan, at det nødvendigvis må centrere sig omkring de eksisterende institutioner, det må være derfra, hjælpen udgår også til de udslusede åndssvage. Det må også være dér, de kan henvende sig, hvis de har behov for hjælp.

Dertil kommer så, at der, uanset hvor mange vi får sendt ud, vil blive en meget stor gruppe tilbage, som ikke kan udsluses, og det vil være den allertungeste og mest personalekrævende del af de åndssvage; det kan vi ikke se bort fra.

Jeg må også, ligesom det er blevet nævnt af flere andre, sige, at jeg ikke finder socialministerens forsikringer helt så troværdige, som de kunne lyde. Jeg er ganske enig med ministeren i, at der er foretaget forbedringer, der er foretaget malerarbejde og andet håndværksarbejde, sådan at vilkårene på institutionerne er blevet bedre. Der er også kommet nye møbler, sådan at institutionerne fremtræder bedre, der er bedre farver osv. Men det er ikke det vigtigste. Det vigtigste er, at de åndssvage får menneskelige forhold, og det betyder mere personale.

Der er i øjeblikket mangel på personale. Vi kan bare tage sådan noget som hvidbogen fra Ebberødgård, som vi fik i socialudvalget; det er bilag 26 fra sidste samling, og den er udarbejdet i september 1976. Deri laver man en opregning over den nedgang, der har været i arbejdstiden fra 41 $\frac{3}{4}$ til 40 timers arbejdsuge. Derved mistes der 70.000 arbejdstimer på årsbasis, som der ikke er blevet kompenseret for. Heller ikke nedgangen fra 45 til 40 timer, der svarer til et behov for 175 medarbejdere mere, er der blevet kompenseret for.

Hvis institutionerne skal laves om til små enheder, skal der bruges $\frac{1}{3}$ mere personale for at holde de gældende arbejdsnormer. Det vil altså sige, at hvis vi skal gøre vore institutioner menneskelige, skal der bruges mere personale, ellers så kan det simpelt hen ikke lade sig gøre.

En udslusning vil også betyde mere personale, det var det, jeg var inde på før. Det er nødvendigt, at der er nogle mennesker til at tage sig af dem, der bliver sendt ud mellem almindelige mennesker, og som de kan henvende sig til, hvis de får problemer ude i livet. Man kan ikke altid regne med, at de har familie, der kan stå til rådighed for dem; det er nødvendigt, at der er et sikkerhedsnet også for dem, der bliver udsluset, og det er fremfor alt nødvendigt, at der er nogle, der kan tage sig af op-

følgningen af dem, så de ikke skal vende tilbage til institutionerne.

Et andet problem har været indførelsen af 17 års grænsen. Hvor de tidligere blev regnet for børneåndssvage op til 21 år, er man nu gået ned til 17 års grænsen, og det har været en direkte besparelse, fordi man derved sparer personale. Hvis man er over 17 år, skal der kun bruges halv personalenormering, hvilket absolut ikke er rimeligt. Samtidig sker denne overflytning på et tidspunkt for den åndssvage, der er meget vanskelig. De åndssvage har ofte en forsinket pubertet, og det vil sige, at man flytter dem fra børneafdelingen lige præcis i den mest vanskelige tid. Vi må her henholde os til, at personalet mener, at 21 års grænsen er mere realistisk.

Der er heller ikke personale nok til at drive værksteder og beskæftigelsesforanstaltninger. Det er rigtigt, at der foregår beskæftigelse og værkstedsarbejde, men ikke i tilstrækkeligt omfang og slet ikke i et omfang, der svarer til åndssvage-loven af 1959.

Ikke desto mindre er det sådan, at der uddannes mindre personale. I 1973 blev der uddannet 1.392, i 1977 er det nedskåret til 1.016 og i 1979 til 816. Det, vi skal lægge mærke til, er, at selv om vi udsluser de åndssvage, har de stadig væk behov for hjælp og vejledning, men det er tydeligt, at det, man satser på, i virkeligheden er besparelser. Specielt bør uddannelsen udbygges mere i provinsen. I øjeblikket er uddannelsen koncentreret omkring København. Det er vigtigt, at de mennesker, der i øjeblikket arbejder i normerede stillinger, men ikke har nogen uddannelse, får den uddannelse, der er brug for, for at de kan varetage deres arbejde tilfredsstillende. Det er også nødvendigt, hvis vi skal have mere personale, at lægge uddannelsen ude i provinsen, så vi kan afhjælpe arbejdsløsheden i provinsen ved at omskole folk.

I øjeblikket er det sådan, at cirkulæret om arbejdstid fraviges mange steder som følge af for lidt personale. Jeg kan nævne Koldingjordkostskolen, som hører under Brejninge. Det er blevet oplyst over for mig, at man dér må påtage sig natte- og sovevagt hver anden uge som følge af for lidt personale. Det er meget, meget hårde vilkår, og det er selvfølgelig klart, at det går ud over klientelet. Det er ikke kun personalekrav, der her lægges frem, det er virkelig ting der rammer de klienter, det drejer sig om.

Også ombudsmandsrapporten omtaler per-